

Classical Greek
Higher level
Paper 2

Wednesday 13 May 2015 (morning)

2 hours

Instructions to candidates

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Answer four questions from two genres only.
- The maximum mark for this examination paper is **[44 marks]**.

Answer **four** questions from **two** genres **only**. These questions should be taken from the **two** genres you have studied.

Genre: epic

Question 1. Homer, *Odyssey* 9.67–86

νησι δ' ἐπῶρσ' ἄνεμον Βορέην νεφεληγερέτα Ζεὺς
 λαίλαπι θεσπεσίη, σὺν δὲ νεφέεσσι κάλυψε
 γαῖαν ὁμοῦ καὶ πόντον· ὀρώρει δ' οὐρανόθεν νύξ.
 70 αἶ μὲν ἔπειτ' ἐφέροντ' ἐπικάρσαι, ἰστία δέ σφιν
 τριχθὰ τε καὶ τετραχθὰ διέσχισεν ἴς ἀνέμοιο.
 καὶ τὰ μὲν ἐς νῆας κάθεμεν, δείσαντες ὄλεθρον,
 αὐτὰς δ' ἐσσυμένως προερέσσαμεν ἠπειρόνδε.
 ἔνθα δὴ νύκτας δύο τ' ἤματα συνεχὲς αἰεὶ
 75 κείμεθ', ὁμοῦ καμάτῳ τε καὶ ἄλγεσι θυμὸν ἔδοντες.
 ἀλλ' ὅτε δὴ τρίτον ἡμᾶρ εὐπλόκαμος τέλεσ' Ἠώς,
 ἰστοὺς στησάμενοι ἀνά θ' ἰστία λεύκ' ἐρύσαντες
 ἤμεθα, τὰς δ' ἄνεμός τε κυβερνήται τ' ἴθυνον.
 καὶ νύ κεν ἀσκηθῆς ἰκόμην ἐς πατρίδα γαῖαν·
 80 ἀλλὰ με κῦμα ῥόος τε περιγνάμπτοντα Μάλειαν
 καὶ Βορέης ἀπέωσε, παρέπλαγξεν δὲ Κυθήρων.
 ἔνθεν δ' ἐννῆμαρ φερόμην ὀλοοῖς ἀνέμοισιν
 πόντον ἐπ' ἰχθυόεντα· ἀτὰρ δεκάτη ἐπέβημεν
 γαίης Λωτοφάγων, οἳ τ' ἄνθινον εἶδαρ ἔδουσιν.
 85 ἔνθα δ' ἐπ' ἠπείρου βῆμεν καὶ ἀφυσσάμεθ' ὕδωρ,
 αἶψα δὲ δεῖπνον ἔλοντο θοῆς παρὰ νηυσὶν ἑταῖροι.

- (a) Translate νησι ... νύξ (lines 67–69). [3]
- (b) Μάλειαν ... Κυθήρων (lines 80–81). What are these **two** places? Locate them and explain why they are relevant for the *Odyssey's* world. [3]
- (c) Contrast **two** passages in which the wind is respectively favourable or adverse to Odysseus and his companions. Support your answer by quoting the Greek text. [2]
- (d) Write out and scan ἔνθα ... ἑταῖροι (lines 85–86). Indicate elisions where necessary. [2]

Genre: epic

Question 2. Homer, *Odyssey* 9.353–370

ὥς ἐφάμην, ὁ δ' ἔδεκτο καὶ ἔκπιεν· ἦσατο δ' αἰνῶς
 ἠδὺ ποτὸν πίνων καὶ μ' ἦτεε δεύτερον αὖτις·
 355 “δὸς μοι ἔτι πρόφρων, καὶ μοι τεὸν οὔνομα εἰπέ
 αὐτίκα νῦν, ἵνα τοι δῶ ξείνιον, ᾧ κε σὺ χαίρης·
 καὶ γὰρ Κυκλώπεσσι φέρει ζείδωρος ἄρουρα
 οἶνον ἐριστάφυλον, καὶ σφιν Διὸς ὄμβρος ἀέξει·
 ἀλλὰ τόδ' ἀμβροσίης καὶ νέκταρός ἐστιν ἀπορρώξ.”
 360 ὥς φάτ', ἀτὰρ οἱ αὖτις ἐγὼ πόρον αἶθοπα οἶνον.
 τρὶς μὲν ἔδωκα φέρων, τρὶς δ' ἔκπιεν ἀφραδίησιν.
 αὐτὰρ ἐπεὶ Κύκλωπα περὶ φρένας ἤλυθεν οἶνος,
 καὶ τότε δὴ μιν ἔπεσσι προσηύδων μειλιχίοισι·
 “Κύκλωψ, εἰρωτᾶς μ' ὄνομα κλυτόν, αὐτὰρ ἐγὼ τοι
 365 ἐξερέω· σὺ δέ μοι δὸς ξείνιον, ὥς περ ὑπέστης.
 Οὔτις ἐμοί γ' ὄνομα· Οὔτιν δέ με κικλήσκουσι
 μήτηρ ἠδὲ πατήρ ἠδ' ἄλλοι πάντες ἐταῖροι.”
 ὥς ἐφάμην, ὁ δέ μ' αὐτίκ' ἀμείβετο νηλεί θυμῷ·
 “Οὔτιν ἐγὼ πύματον ἔδομαι μετὰ οἷς ἐτάροισιν,
 370 τοὺς δ' ἄλλους πρόσθεν· τὸ δέ τοι ξεινήϊον ἔσται.”

- (a) ἠδὺ ποτὸν (line 354). Give **two** details about this drink (also from outside this extract). [2]
- (b) Explain the irony of the reference to Zeus made by Polyphemus (line 358). [2]
- (c) Analyse the extract identifying its main themes and explaining how they support each other. Refer to both factual details and stylistic features. Support your answer by quoting the Greek text. [8]

Genre: historiography**Question 3. Herodotus, 7.39**

κάρτα τε ἐθυμώθη ὁ Ξέρξης καὶ ἀμείβετο τοῖσιδε· “ὦ κακὲ ἄνθρωπε, σὺ ἐτόλμησας, ἐμεῦ
στρατευομένου αὐτοῦ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἄγοντος παῖδας ἐμούς καὶ ἀδελφεούς καὶ οἰκίους
καὶ φίλους, μνήσασθαι περὶ σέο παιδός, ἐὼν ἐμὸς δοῦλος, τὸν χρῆν πανοικίῃ αὐτῇ τῇ γυναικί
συνέπεσθαι; εὔ νυν τόδ’ ἐξεπίστασο, ὡς ἐν τοῖσι ὡσὶ τῶν ἀνθρώπων οἰκέει ὁ θυμός, ὃς χρηστὰ
5 μὲν ἀκούσας τέρψιος ἐμπιπλεῖ τὸ σῶμα, ὑπεναντία δὲ τούτοισι ἀκούσας ἀνοιδέει. ὅτε μὲν νυν
χρηστὰ ποιήσας ἕτερα τοιαῦτα ἐπηγγέλλεο, εὐεργεσίῃσι βασιλέα οὐ καυχῆσαι ὑπερβαλέσθαι·
ἐπεῖτε δὲ ἐς τὸ ἀναιδέστερον ἐτράπευ, τὴν μὲν ἀξίην οὐ λάμψαι, ἐλάσσω δὲ τῆς ἀξίης. σὲ μὲν
γὰρ καὶ τοὺς τέσσερας τῶν παίδων ῥύεται τὰ ξείνια· τοῦ δὲ ἐνός, τοῦ περιέχει μάλιστα,
τῇ ψυχῇ ζημιώσεται.” ὡς δὲ ταῦτα ὑπεκρίνατο, αὐτίκα ἐκέλευε τοῖσι προσετέτακτο ταῦτα
10 πρήσσειν, τῶν Πυθίου παίδων ἐξευρόντας τὸν πρεσβύτατον μέσον διαταμεῖν, διαταμόντας δὲ τὰ
ἡμίτομα διαθεῖναι τὸ μὲν ἐπὶ δεξιὰ τῆς ὁδοῦ τὸ δ’ ἐπ’ ἀριστερά, καὶ ταύτη διεξιέναι τὸν στρατόν.

- (a) ἐμεῦ ... φίλους (lines 1–3). Identify **two** figures of speech in this sentence. Support your answer by quoting the Greek text. [2]
- (b) Describe the **two** physical actions of θυμός according to Xerxes’s words. [2]
- (c) σὲ μὲν γὰρ ... τὰ ξείνια (line 7–8). How do these words relate to the relationship between Pythius and Xerxes? Give **three** details. [3]
- (d) Translate αὐτίκα ... ἀριστερά (lines 9–11). [3]

Genre: historiography

Question 4. Herodotus, 7.46

μαθὼν δὲ μιν Ἀρτάβανος ὁ πάτρως, ὃς τὸ πρῶτον γνώμην ἀπεδέξατο ἐλευθέρως οὐ συμβουλεύων Ξέρξη στρατεύεσθαι ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, οὗτος ὠνήρ φρασθεὶς Ξέρξην δακρύσαντα εἶρετο τάδε· “ὦ βασιλεῦ, ὡς πολλὸν ἀλλήλων κεχωρισμένα ἐργάσαο νῦν τε καὶ ὀλίγῳ πρότερον· μακαρίσας γὰρ σεωυτὸν δακρύεις.” ὁ δὲ εἶπε· “ἐσῆλθε γάρ με λογισάμενον κατοικτεῖραι ὡς βραχὺς εἶη ὁ πᾶς ἀνθρώπινος βίος, εἰ τούτων γε ἐόντων τοσούτων οὐδεὶς ἐς ἑκατοστὸν ἔτος περιέσται.” ὁ δὲ ἀμείβετο λέγων· “ἕτερα τούτου παρὰ τὴν ζόην πεπόνθαμεν οἰκτρότερα. ἐν γὰρ οὕτω βραχεῖ βίῳ οὐδεὶς οὕτω ἄνθρωπος ἐὼν εὐδαίμων πέφυκε οὔτε τούτων οὔτε τῶν ἄλλων, τῷ οὐ παραστήσεται πολλάκις καὶ οὐκ ἅπαξ τεθνάναι βούλεσθαι μᾶλλον ἢ ζῶειν. αἶ τε γὰρ συμφοραὶ προσπίπτουσαι καὶ αἶ νοῦσοι συνταράσσουσαι καὶ βραχὺν ἐόντα μακρὸν δοκέειν εἶναι ποιεῦσι τὸν βίον. οὕτω ὁ μὲν θάνατος μοχθηρῆς ἐούσης τῆς ζόης καταφυγὴ αἰρετωτάτη τῷ ἀνθρώπῳ γέγονε, ὁ δὲ θεὸς γλυκὺν γεύσας τὸν αἰῶνα φθονερός ἐν αὐτῷ εὐρίσκεται ἐὼν.”

- (a) Which **two** factors, in Artabanus’s opinion, make life miserable? Give the exact Greek words with their English translation. [2]
- (b) ὁ δὲ θεὸς ... φθονερός ἐν αὐτῷ εὐρίσκεται ἐὼν (line 11). Explain the key points of this concept. [2]
- (c) Analyse the contrast between happiness and misery through Herodotus’s literary technique and his use of themes typical of Greek pessimism. Support your answer by quoting the Greek text. [8]

Genre: tragedy

Question 5. Euripides, *Hippolytus* 1084–1101

1085	ΘΕ. οὐχ ἔλξετ' αὐτόν, δμῶες; οὐκ ἀκούετε πάλαι ξενοῦσθαι τόνδε προυννέποντά με;
	ΙΙΙ. κλαίων τις αὐτῶν ἄρ' ἐμοῦ γε θίξεται· σὺ δ' αὐτός, εἴ σοι θυμός, ἐξώθει χθονός.
	ΘΕ. δράσω τάδ', εἰ μὴ τοῖς ἐμοῖς πείση λόγοις· οὐ γάρ τις οἶκτος σῆς μ' ὑπέρχεται φυγῆς.
1090	ΙΙΙ. ἄραρεν, ὡς ἔοικεν· ὦ τάλας ἐγώ· ὡς οἶδα μὲν ταῦτ', οἶδα δ' οὐχ ὅπως φράσω. ὦ φιλότατη μοι δαιμόνων Λητοῦς κόρη, σύνθακε, συγκύναγε, φευξούμεσθα δὴ κλεινάς Ἀθήνας. ἀλλὰ χαιρέτω πόλις
1095	καὶ γαῖ' Ἐρεχθέως· ὦ πέδον Τροζήνιον, ὡς ἐγκαθηβᾶν πόλλ' ἔχεις εὐδαιμόνα, χαῖρ'· ὕστατον γάρ σ' εἰσορῶν προσφθέγγομαι. ἴτ' ὦ νέοι μοι τῆσδε γῆς ὀμήλικες, προσεῖπαθ' ἡμᾶς καὶ προπέμψατε χθονός·
1100	ὡς οὔποτ' ἄλλον ἄνδρα σωφρονέστερον ὄψεσθε, κεῖ μὴ ταῦτ' ἐμῷ δοκεῖ πατρί.

- (a) δράσω ... φυγῆς (lines 1088–1089). Explain the irony of Theseus's **two** assertions. [2]
- (b) Write out and scan ἄραρεν ... φράσω (lines 1090–1091). Indicate elisions where necessary. [2]
- (c) ὦ πέδον Τροζήνιον (line 1095). Where is Trezene? Give **two** details about its significance for Theseus and his family. [3]
- (d) Translate ἴτ' ὦ νέοι ... πατρί (lines 1098–1101). [3]

Genre: tragedy

Question 6. Euripides, *Hippolytus* 392–418

395 ἐπεὶ μ' ἔρωσ ἔτρωσεν, ἐσκόπουν ὅπως
 κάλλιστ' ἐνέγκαιμ' αὐτόν. ἠρξάμην μὲν οὖν
 ἐκ τοῦδε, σιγᾶν τήνδε καὶ κρύπτειν νόσον.
 γλώσση γὰρ οὐδὲν πιστόν, ἢ θυραῖα μὲν
 φρονήματ' ἀνδρῶν νουθετεῖν ἐπίσταται,
 αὐτὴ δ' ὑφ' αὐτῆς πλεῖστα κέκτηται κακά.
 τὸ δεύτερον δὲ τὴν ἄνοιαν εὖ φέρειν
 τῷ σωφρονεῖν νικῶσα προυνοησάμην.
 400 τρίτον δ', ἐπειδὴ τοισίδ' οὐκ ἐξήνυτον
 Κύπριν κρατῆσαι, κατθανεῖν ἔδοξέ μοι,
 κράτιστον — οὐδεὶς ἀντερεῖ — βουλευμάτων.
 ἐμοὶ γὰρ εἴη μήτε λανθάνειν καλὰ
 μήτ' αἰσχροῦ δρώση μάρτυρας πολλοὺς ἔχειν.
 405 τὸ δ' ἔργον ἤδη τὴν νόσον τε δυσκλεᾶ,
 γυνὴ τε πρὸς τοῖσδ' οὖσ' ἐγίγνωσκον καλῶς,
 μίσσημα πᾶσιν. ὡς ὄλοιτο παγκάκως
 ἣτις πρὸς ἀνδρας ἠρξάτ' αἰσχύνειν λέχη
 πρώτη θυραίους. ἐκ δὲ γενναίων δόμων
 410 τὸδ' ἠρξε θηλείαισι γίγνεσθαι κακόν·
 ὅταν γὰρ αἰσχροῦ τοῖσιν ἐσθλοῖσιν δοκῆ,
 ἢ κάρτα δόξει τοῖς κακοῖς γ' εἶναι καλά.
 μισῶ δὲ καὶ τὰς σώφρονας μὲν ἐν λόγοις,
 λάθρα δὲ τόλμας οὐ καλὰς κεκτημένας·
 415 αἱ πῶς ποτ', ὦ δέσποινα ποντία Κύπρι,
 βλέπουσιν ἐς πρόσωπα τῶν ξυνευνετῶν
 οὐδὲ σκότον φρίσσουσι τὸν ξυνεργάτην
 τέραμνά τ' οἴκων μὴ ποτε φθογγὴν ἀφῆ;

- (a) γυνή ... κεκτημένας (lines 406–414). For what **two** types of women does Phaedra express criticism or hate? Support your answer by quoting the Greek text. [2]
- (b) ποντία (line 415). Explain this attribute of the goddess, and how it relates to her other name: Aphrodite. [2]
- (c) Analyse the extract, describing the way Euripides highlights the contrast between private and public dimensions in Phaedra's monologue. Support your answer by quoting the Greek text. [8]

Turn over

Genre: comedy

Question 7. Aristophanes, *Clouds* 222–249

	ΣΤΡ.	ὦ Σώκρατες, ὦ Σωκρατίδιον.
	ΣΩ.	τί με καλεῖς ὠφήμερε;
	ΣΤΡ.	πρῶτον μὲν ὅ τι δρᾶς ἀντιβολῶ κάτειπέ μοι.
225	ΣΩ.	ἀεροβατῶ καὶ περιφρονῶ τὸν ἥλιον.
	ΣΤΡ.	ἔπειτ' ἀπὸ ταρροῦ τοὺς θεοὺς ὑπερφρονεῖς, ἀλλ' οὐκ ἀπὸ τῆς γῆς, εἴπερ;
	ΣΩ.	οὐ γὰρ ἂν ποτε ἐξηῦρον ὀρθῶς τὰ μετέωρα πράγματα, εἰ μὴ κρεμάσας τὸ νόημα καὶ τὴν φροντίδα λεπτὴν καταμείξας ἐς τὸν ὅμοιον ἀέρα. 230 εἰ δ' ὢν χαμαὶ τᾶν κατὰ κῆρα ἐσκόπουν, οὐκ ἂν ποθ' ἠῦρον· οὐ γὰρ ἀλλ' ἡ γῆ βία ἔλκει πρὸς αὐτὴν τὴν ἰκμάδα τῆς φροντίδος. 235 πάσχει δὲ ταῦτο τοῦτο καὶ τὰ κάρδαμα.
	ΣΤΡ.	τί φῆς; ἢ φροντίς ἔλκει τὴν ἰκμάδ' ἐς τὰ κάρδαμα; ἴθι νυν κατάβηθ' ὦ Σωκρατίδιον ὡς ἐμέ, ἵνα με διδάξης ὧν περ οὐνεκ' ἐλήλυθα.
	ΣΩ.	ἦλθες δὲ κατὰ τί;
	ΣΤΡ.	βουλόμενος μαθεῖν λέγειν. 240 ὑπὸ γὰρ τόκων χρηστών τε δυσκολωτάτων ἄγομαι φέρομαι, τὰ χρήματ' ἐνεχυράζομαι.
	ΣΩ.	πόθεν δ' ὑπόχρεως σαυτὸν ἔλαθες γενόμενος;
	ΣΤΡ.	νόσος μ' ἐπέτριψεν ἰππικὴ δεινὴ φαγεῖν. 245 ἀλλὰ με δίδαξον τὸν ἕτερον τοῖν σοῖν λόγοις, τὸν μηδὲν ἀποδιδόντα. μισθὸν δ' ὄντιν' ἂν πράττη μ' ὁμοῦμαί σοι καταθήσειν τοὺς θεοὺς.
	ΣΩ.	ποίους θεοὺς ὁμεί σύ; πρῶτον γὰρ θεοὶ ἡμῖν νόμισμ' οὐκ ἔστι.
	ΣΤΡ.	τῷ γὰρ ὄμνυτ'; ἢ σιδαρέοισιν ὡσπερ ἐν Βυζαντίῳ;

- (a) ἀεροβατῶ ... εἴπερ (lines 225–227). How do these lines characterize Socrates in the context of the culture of his time? Give **three** details. [3]
- (b) εἰ μὴ ... ἀέρα (lines 229–230). Explain where Socrates is and give **one** reason why he is there. [2]
- (c) οὐ γὰρ ἀλλ' ... κάρδαμα (lines 232–234). Highlight the elements that contribute to the ridiculous nature of the comparison. [2]
- (d) Translate ἀλλὰ με δίδαξον ... τοὺς θεοὺς (lines 244–246). [3]

Genre: comedy

Question 8. Aristophanes, *Clouds* 1009–1035

1010	ΔΙ.	ἦν ταῦτα ποιῆς ἀγῶ φράζω, καὶ πρὸς τούτοις προσέχης τὸν νοῦν, ἔξεις ἀεὶ στήθος λιπαρόν, χροιάν λαμπράν, ῶμους μεγάλους, γλώτταν βαιάν, πυγὴν μεγάλην, πόσθην μικράν.
1015		ἦν δ' ἄπερ οἱ νῦν ἐπιτηδεύης, πρῶτα μὲν ἔξεις χροιάν ὠχράν, ῶμους μικρούς, στήθος λεπτόν, γλώτταν μεγάλην, πυγὴν μικράν, κωλὴν μεγάλην, ψήφισμα μακρόν, καὶ σ' ἀναπείσει
1020		τὸ μὲν αἰσχρὸν ἅπαν καλὸν ἠγεῖσθαι, τὸ καλὸν δ' αἰσχρόν· καὶ πρὸς τούτοις τῆς Ἀντιμάχου καταπυγოსύνης ἀναπλήσει.
1024	ΧΟ.	ὦ καλλίπτυργον σοφίαν κλεινοτάτην ἐπασκῶν, ὡς ἠδύ σου τοῖσι λόγοις σῶφρον ἔπεστιν ἄνθος. φευδαίμονες δ' ἦσαν ἄρ' οἱ ζῶντες τότε ἐπὶ
1030		τῶν προτέρων†· πρὸς τάδε σ' ὦ κομψοπρεπεῖ μοῦσαν ἔχων, δεῖ σε λέγειν τι καινόν, ὡς ἠὺδοκίμηκεν ἀνήρ. δεινῶν δέ σοι βουλευμάτων ἔοικε δεῖν πρὸς αὐτόν,
1035		εἴπερ τὸν ἄνδρ' ὑπερβαλεῖ καὶ μὴ γέλωτ' ὀφλήσεις.

- (a) What is the technical name of the scene to which this extract belongs and what is the matter being discussed? [2]
- (b) What is ψήφισμα (line 1019)? Give **one** way in which it becomes relevant later in the play. [2]
- (c) Analyse how, through Aristophanes's literary art, the extract reflects the education proposed by the Just Argument. Support your answer by quoting the Greek text. [8]

Genre: philosophy

Question 9. Plato, *Apology* 19d–20b

ἀλλὰ γὰρ οὔτε τούτων οὐδέν ἐστιν, οὐδέ γ' εἴ τις ἀκηκόατε ὡς ἐγὼ παιδεύειν ἐπιχειρῶ
 ἀνθρώπους καὶ χρήματα πράττομαι, οὐδὲ τοῦτο ἀληθές. ἐπεὶ καὶ τοῦτό γέ μοι δοκεῖ καλὸν εἶναι,
 εἴ τις οἷός τ' εἴη παιδεύειν ἀνθρώπους ὥσπερ Γοργίας τε ὁ Λεοντίνος καὶ Πρόδικος ὁ Κεῖος καὶ
 Ἴππίας ὁ Ἡλεῖος. τούτων γὰρ ἕκαστος, ὧ ἄνδρες, οἷός τ' ἐστὶν ἰὼν εἰς ἐκάστην τῶν πόλεων τοὺς
 5 νέους—οἷς ἕξεσι τῶν ἑαυτῶν πολιτῶν προῖκα συνεῖναι ᾧ ἂν βούλωνται—τούτους πείθουσι τὰς
 ἐκείνων συνουσίας ἀπολιπόντας σφίσι συνεῖναι χρήματα δίδοντας καὶ χάριν προσειδέναι.
 ἐπεὶ καὶ ἄλλος ἀνὴρ ἐστὶ Πάριος ἐνθάδε σοφὸς ὃν ἐγὼ ἠσθόμην ἐπιδημοῦντα· ἔτυχον γὰρ
 προσελθὼν ἀνδρὶ ὃς τετέλεκε χρήματα σοφισταῖς πλείω ἢ σύμπαντες οἱ ἄλλοι, Καλλία τῷ
 10 Ἴππονίκου· τοῦτον οὖν ἀνηρόμην—ἐστὸν γὰρ αὐτῷ δύο υἱεῖ— “ὦ Καλλία,” ἦν δ' ἐγώ, “εἰ μὲν
 σου τῷ υἱεῖ πῶλω ἢ μόσχῳ ἐγενέσθην, εἴχομεν ἂν αὐτοῖν ἐπιστάτην λαβεῖν καὶ μισθώσασθαι ὃς
 ἔμελλεν αὐτῷ καλῶ τε κάγαθῶ ποιήσῃν τὴν προσήκουσαν ἀρετήν, ἦν δ' ἂν οὗτος ἢ τῶν ἵππικῶν
 τις ἢ τῶν γεωργικῶν· νῦν δ' ἐπειδὴ ἀνθρώπῳ ἐστὸν, τίνα αὐτοῖν ἐν νῷ ἔχεις ἐπιστάτην λαβεῖν; τίς
 τῆς τοιαύτης ἀρετῆς, τῆς ἀνθρωπίνης τε καὶ πολιτικῆς, ἐπιστήμων ἐστίν; οἶμαι γὰρ σε ἐσκέφθαι
 διὰ τὴν τῶν υἱῶν κτῆσιν.”

- (a) Outline **two** of the charges Socrates is raising against the sophists in this extract. Support your answer by quoting the Greek text. [2]
- (b) What do we learn about “the man from Paros” in this extract? Support your answer by quoting the Greek text. [2]
- (c) Translate εἰ μὲν σου τῷ υἱεῖ ... ἀρετήν (lines 9–11). [3]
- (d) ἔτυχον ... κτῆσιν (lines 7–14). Identify **three** elements relevant for Socrates’s argument in the example of Callia and his sons. Quotation of the Greek text is **not** required. [3]

Genre: philosophy

Question 10. Plato, *Apology* 22c–23a

τελευτῶν οὖν ἐπὶ τοὺς χειροτέχνας ἦα· ἐμαυτῷ γὰρ συνήδη οὐδὲν ἐπισταμένῳ ὡς ἔπος εἰπεῖν, τούτους δέ γ' ἤδη ὅτι εὐρήσοιμι πολλὰ καὶ καλὰ ἐπισταμένους. καὶ τούτου μὲν οὐκ ἐψεύσθην, ἀλλ' ἠπίσταντο ἃ ἐγὼ οὐκ ἠπιστάμην καὶ μου ταύτη σοφώτεροι ἦσαν. ἀλλ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταυτόν μοι ἔδοξαν ἔχειν ἀμάρτημα ὅπερ καὶ οἱ ποιηταὶ καὶ οἱ ἀγαθοὶ δημιουργοὶ—διὰ τὸ τὴν

5 τέχνην καλῶς ἐξεργάζεσθαι ἕκαστος ἡξίου καὶ τᾶλλα τὰ μέγιστα σοφώτατος εἶναι—καὶ αὐτῶν αὕτη ἢ πλημμέλεια ἐκείνην τὴν σοφίαν ἀποκρύπτειν· ὥστε με ἐμαυτὸν ἀνερωτᾶν ὑπὲρ τοῦ χρησμοῦ πότερα δεξαίμην ἂν οὕτως ὡσπερ ἔχω ἔχειν, μήτε τι σοφὸς ὢν τὴν ἐκείνων σοφίαν μήτε ἀμαθὴς τὴν ἀμαθίαν, ἢ ἀμφοτέρα ἃ ἐκείνοι ἔχουσιν ἔχειν. ἀπεκρινάμην οὖν ἐμαυτῷ καὶ τῷ

10 χρησμῷ ὅτι μοι λυσιτελοῖ ὡσπερ ἔχω ἔχειν. ἐκ ταυτησὶ δὴ τῆς ἐξετάσεως, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πολλαὶ μὲν ἀπέχθαι μοι γεγόνασι καὶ οἶαι χαλεπώταται καὶ βαρύταται, ὥστε πολλὰς διαβολὰς ἀπ' αὐτῶν γεγονέναι, ὄνομα δὲ τοῦτο λέγεσθαι, σοφὸς εἶναι· οἴονται γὰρ με ἐκάστοτε οἱ παρόντες ταῦτα αὐτὸν εἶναι σοφὸν ἢ ἄν ἄλλον ἐξελέγξω. τὸ δὲ κινδυνεύει, ὧ ἄνδρες, τῷ ὄντι ὁ θεὸς σοφὸς εἶναι, καὶ ἐν τῷ χρησμῷ τούτῳ τοῦτο λέγειν, ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη σοφία ὀλίγου τινὸς ἀξία ἐστὶν καὶ οὐδενός.

- (a) τελευτῶν ... σοφώτατος εἶναι (lines 1–5). In what sense can Socrates say that “he did not know anything” while the hand-workers “knew many fine things”? [2]
- (b) What **two** different notions of wisdom (σοφία) emerge from this extract? [2]
- (c) Analyse this extract, describing how Plato’s literary style supports his philosophical argument. Support your answer by quoting the Greek text. [8]
-